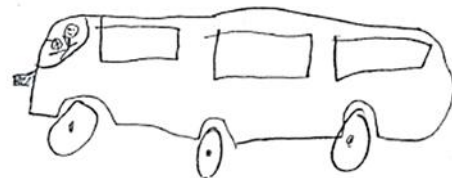

Økonomi- og handlingsplan 2024-2027 Budsjett 2024

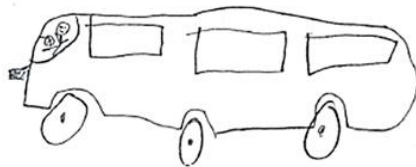
Kommunedirektørens grunnlag/forslag

Orientering til kommunestyret tirsdag 7. november 2023

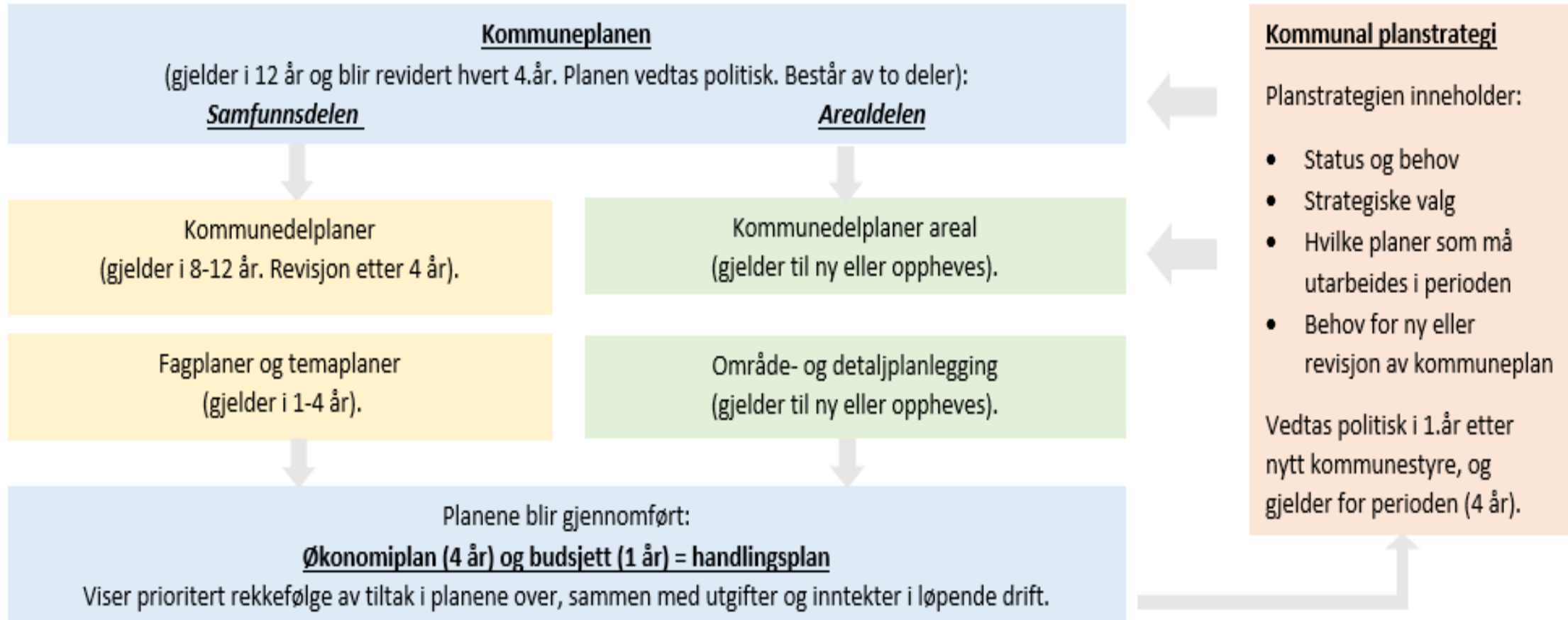

Agenda

- Rammebetingelser og nasjonale føringer
- Lokale forhold
- Signaler og bestillinger
- Løsningsforslag
 - Hva vi får til
 - Økonomiske konsekvenser
 - Store tiltak og tema
- Veien videre

Det kommunale plan- og styringssystemet

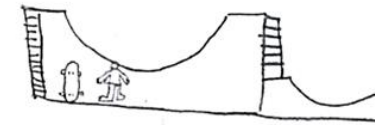
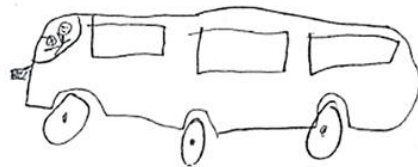

Budsjettprosessen

- Formannskapetets signalmøte
- Budsjetttrundskriv
- Arbeid i kommunalområdene
- Statsbudsjettet
- Ledergruppas vurderinger
- Kommunedirektørens grunnlag/forslag

- Formannskapetets behandling og innstilling
- Offentliggjøring (høring)
- Kommunestyrets vedtak

RAMMEBETINGELSER OG NASJONALE FØRINGER

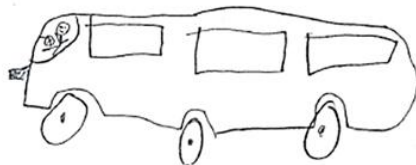

Usikkerhet

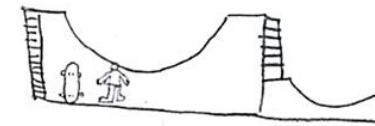
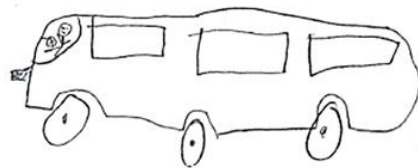
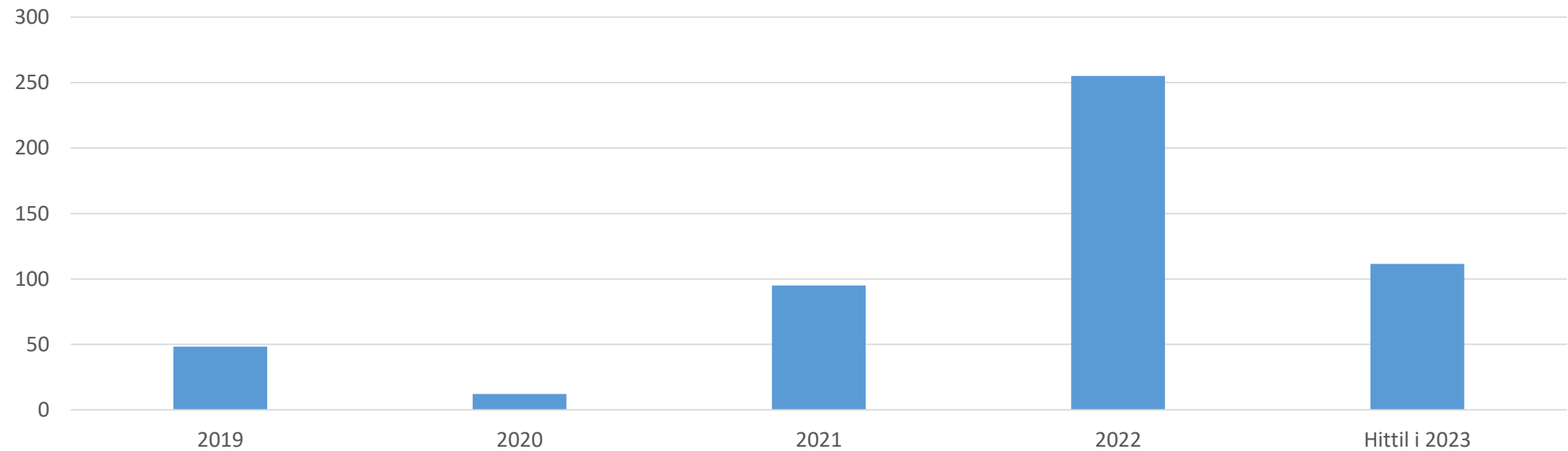
Statsbudsjettet

- Kommune-Norge får en vekst på 4,7 prosent i frie inntekter
- Nome får en vekst på 3,9 prosent
- Forventet pris- og lønnsvekst på 4,3 prosent
- Legger til grunn at Nome blir 0,3% billigere å drifte
- Realnedgang for Nome

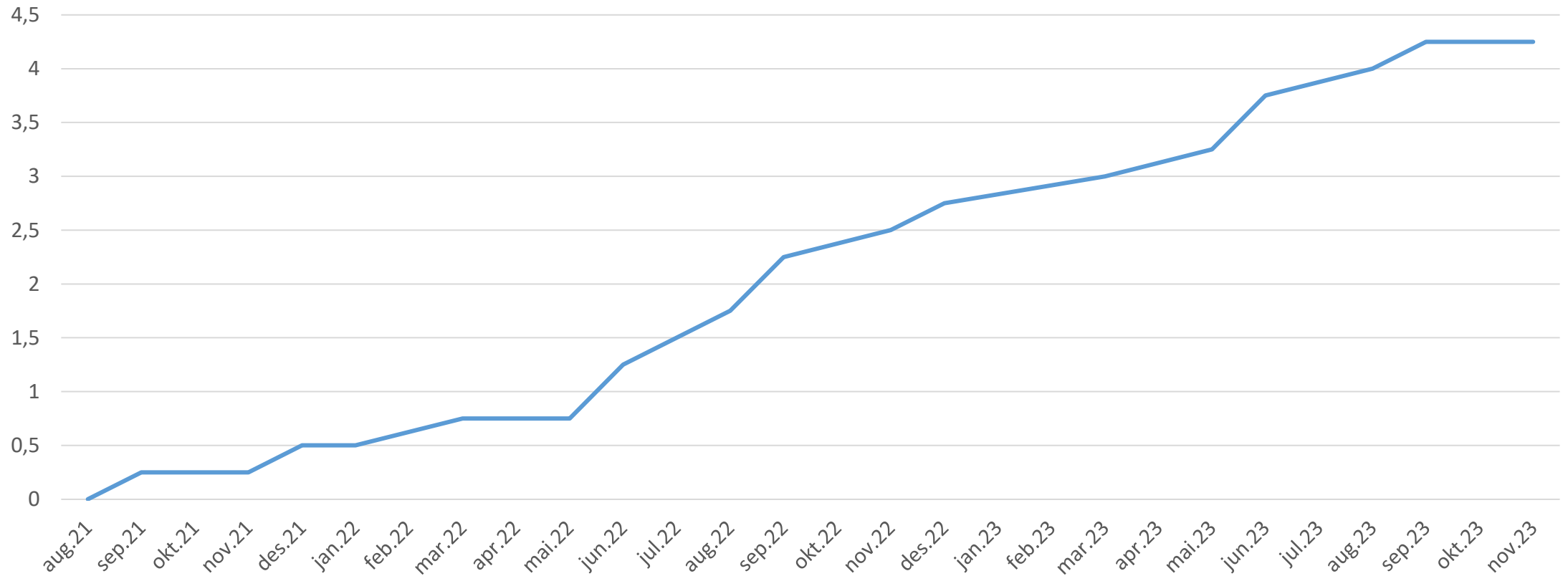
Strømprisene

Snittpris i øre Nordpool NO2

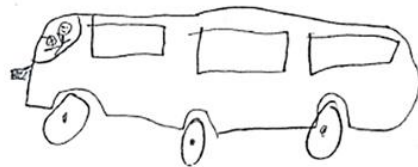

Renter

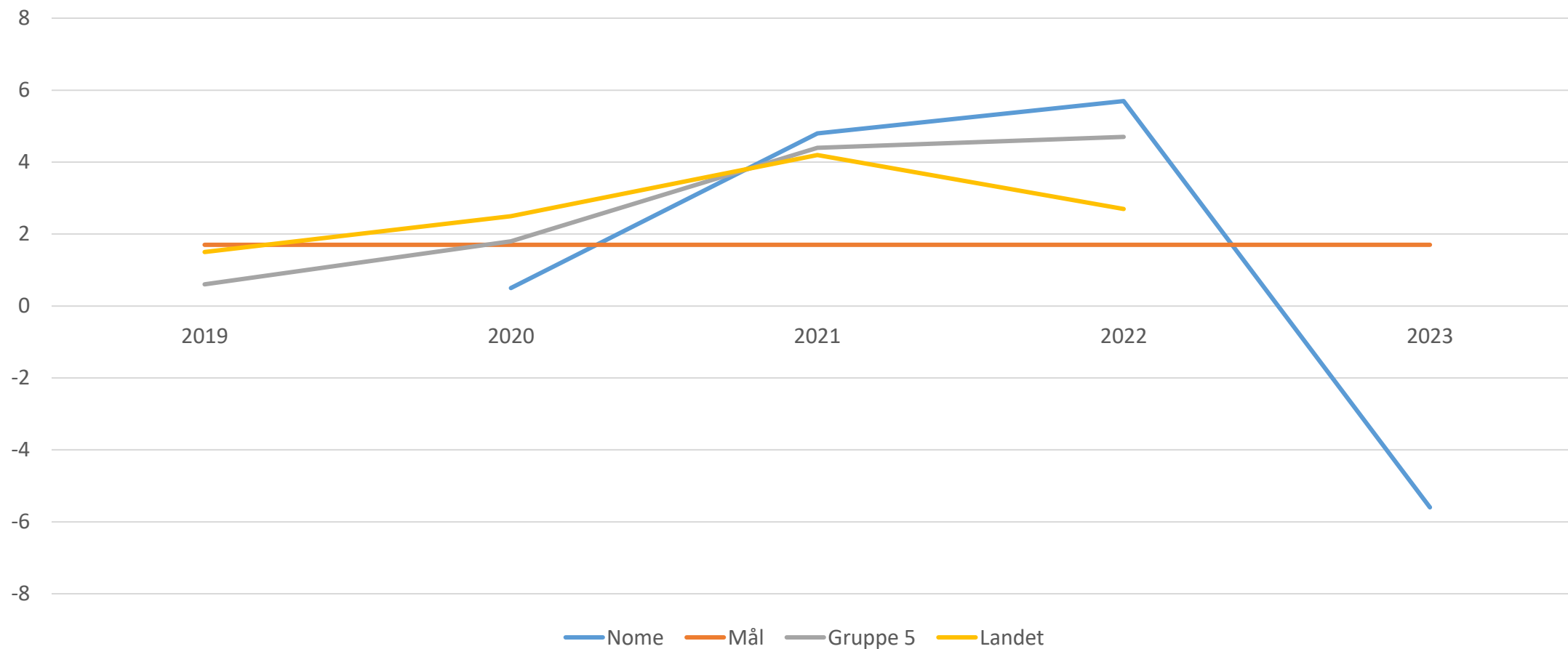
Norges Banks styringsrente

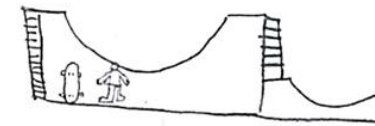
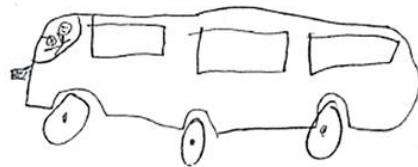
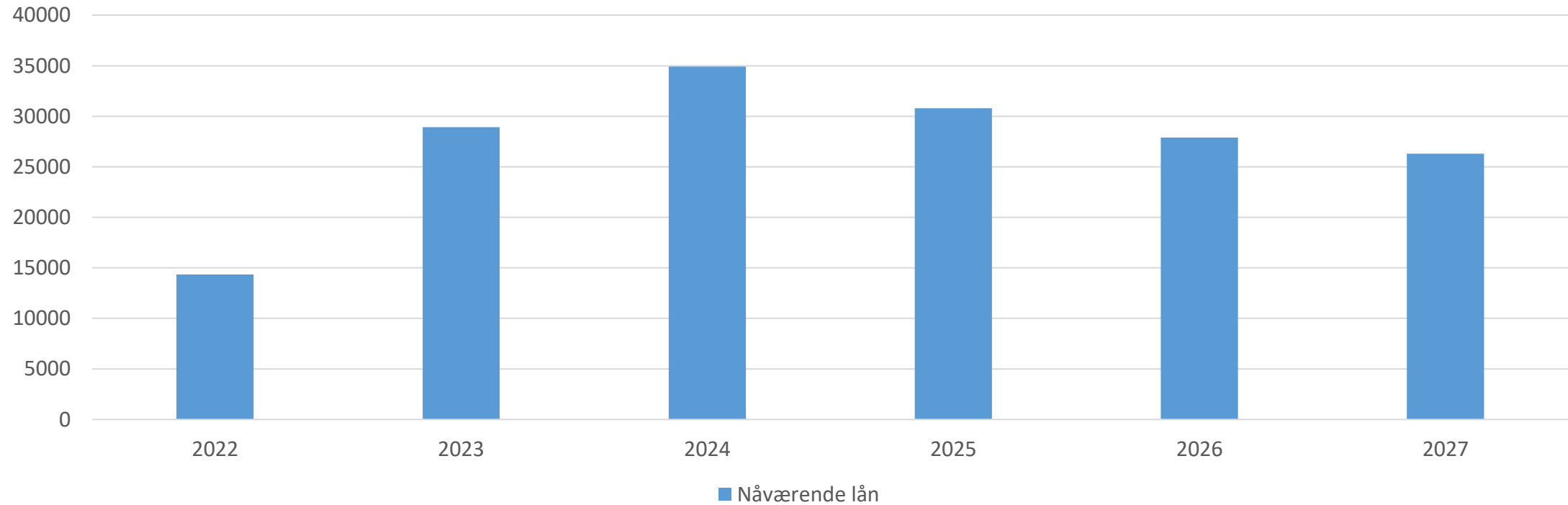
LOKALE FORHOLD OG STATUS

Netto driftsresultat

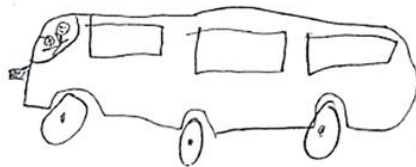

Renteutgifter

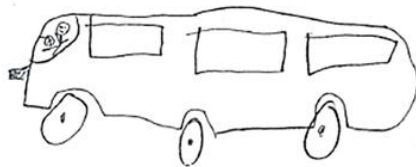
Nome kommunes kraftrelaterede inntekter

- Konesesjonsavgift
- Konesesjonskraft
- Eiendomsskatt
- Utbytte fra Telemark Energi AS og Midt-Telemark Kraft AS

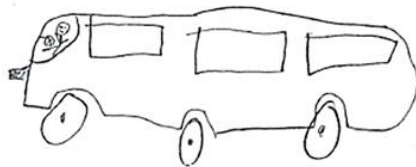
Konsesjonsavgift

- Kompensasjon for påførte skader der vannressurser befinner seg
- Virkemiddel for å la distriktene ta del i det økonomiske utbyttet ved en vannkraftutbygging.
- Størrelse avgjøres av graden av miljøinngrep og utbyggingens lønnsomhet
- Avgiftssatsen indeksreguleres hvert 5. år
- Konsesjonsavgiften skal brukes til næringsformål

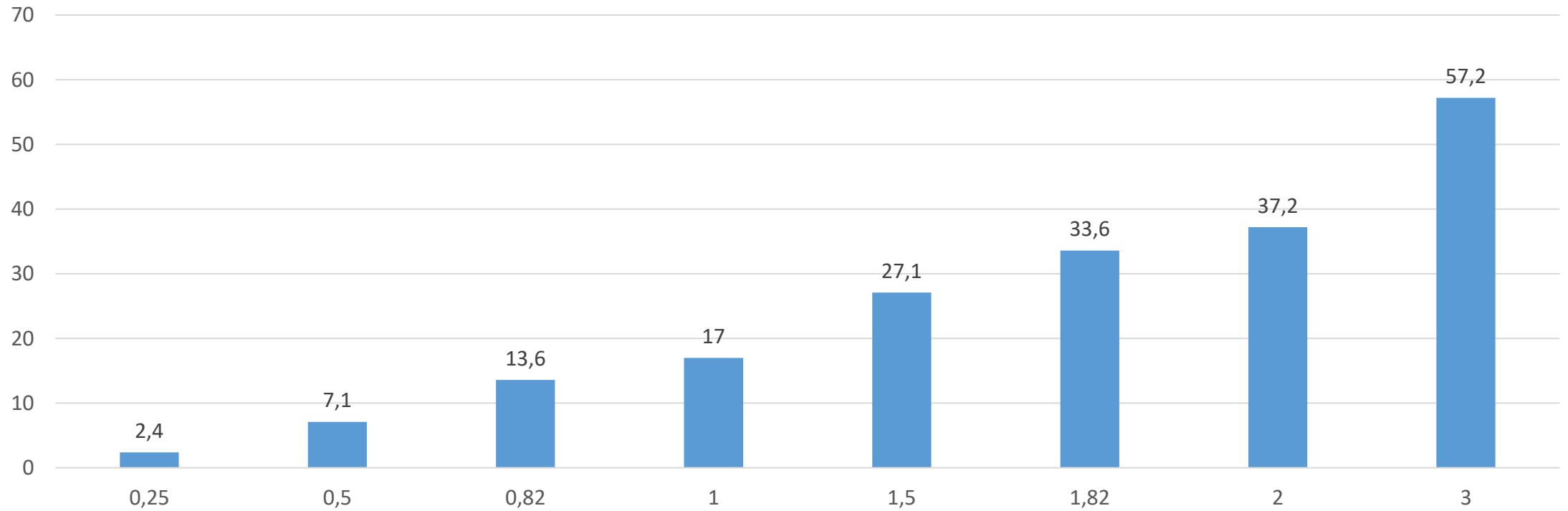

Konsesjonskraft

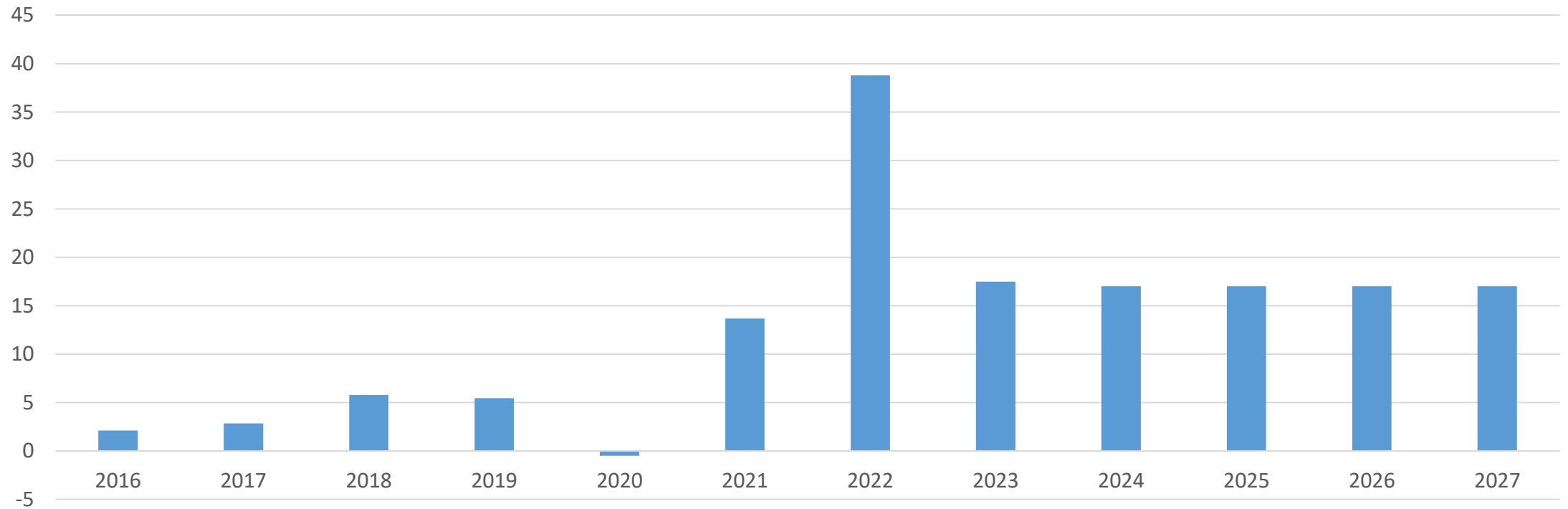
- Utbygger må avgi inntil 10% av produksjonen til alminnelig forbruk i vertskommunen
- Dersom alminnelig forbruk er under 10% går overskytende til fylkeskommunen
- Kommunen kan bruke kraften selv eller selge den til andre
- Konsesjonskraften skal leveres til en pris som loven foreskriver
- Kommunenes verdi av konsesjonskraftordningen er differansen mellom det kommunen må betale for å få ut kraften (selvkost) – og salgsprisen med fradrag for nettkostnadene

Kraftprisens betydning for Nome

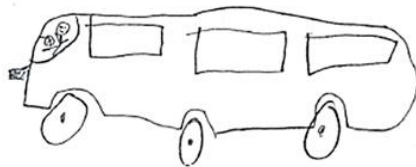
Konsesjonskraftinntekter

Salg av konsesjonskraften

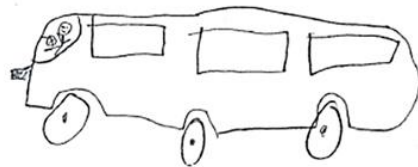
- Spotpris
- Fastpris
- Kombinasjon

- Har tradisjonelt solgt til spot
 - Tap i 2020
 - Svært gunstig i 2022 og 2023
- Hva er viktig for Nome?
- Trenger vi forutsigbarhet – kan vi leve med store svingninger?

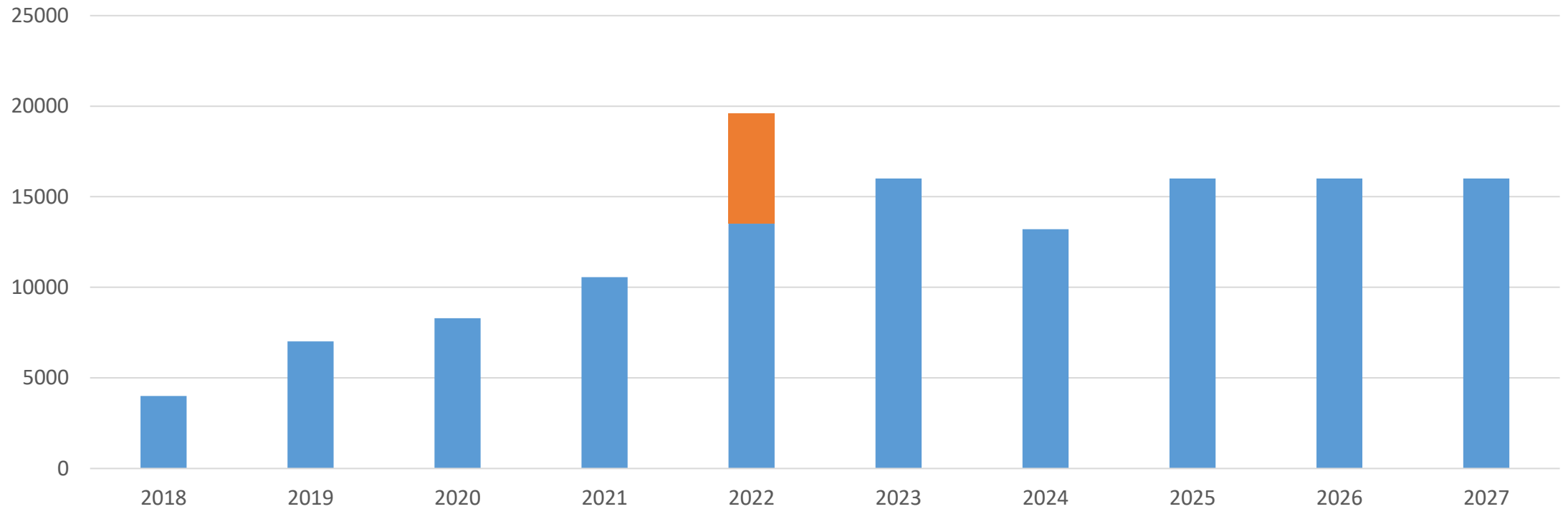
Eiendomsskatt på kraftverk

- Grunnlaget for skatten fastsettes med basis i faktisk produksjon og markedsprisen på kraft
- Gjennomsnittet for de fem siste år
- Faktiske driftskostnader (unntatt avskrivning) og eventuelt betalt grunnrenteskatt trekkes ifra.

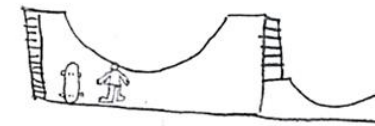
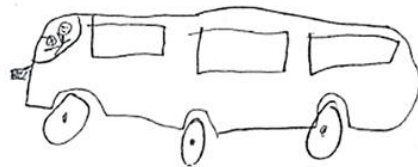

Utbytte

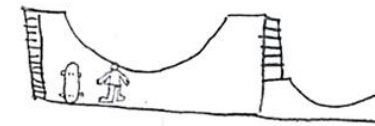
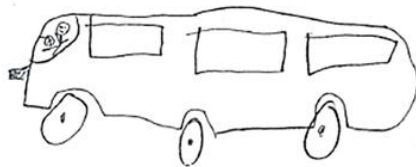
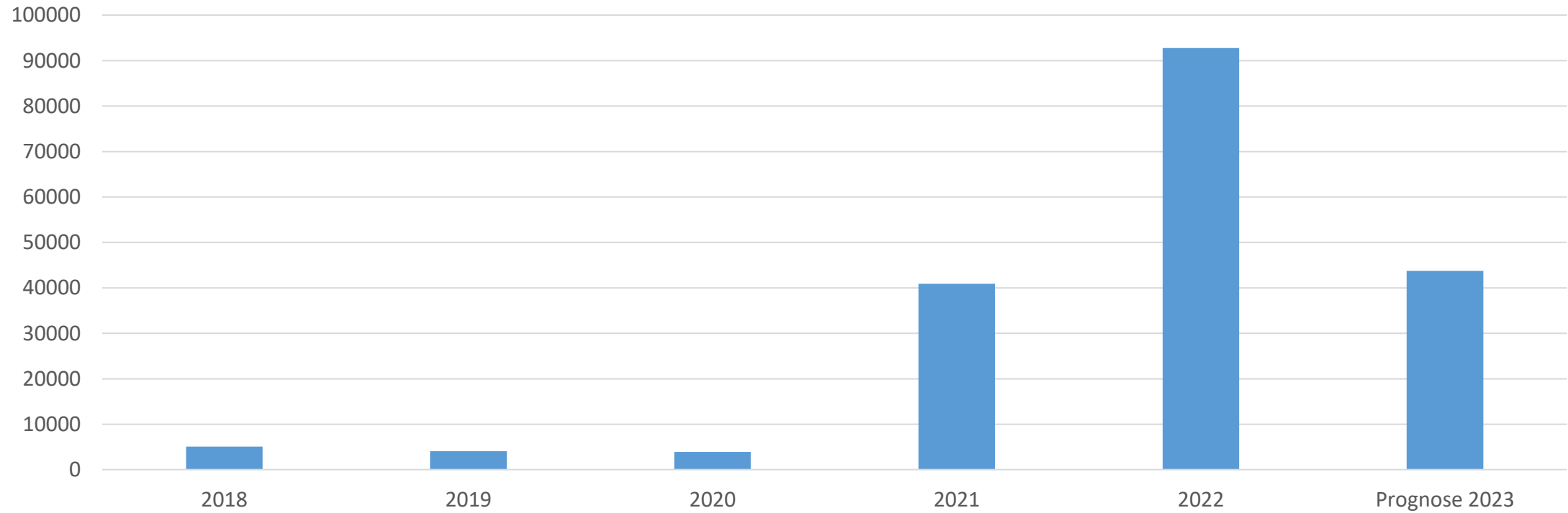
Telemark Energi og Midt-Telemark Kraft

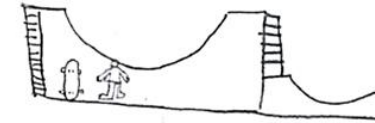
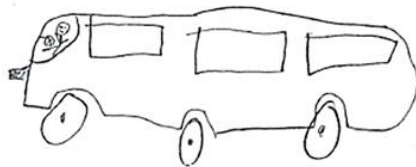
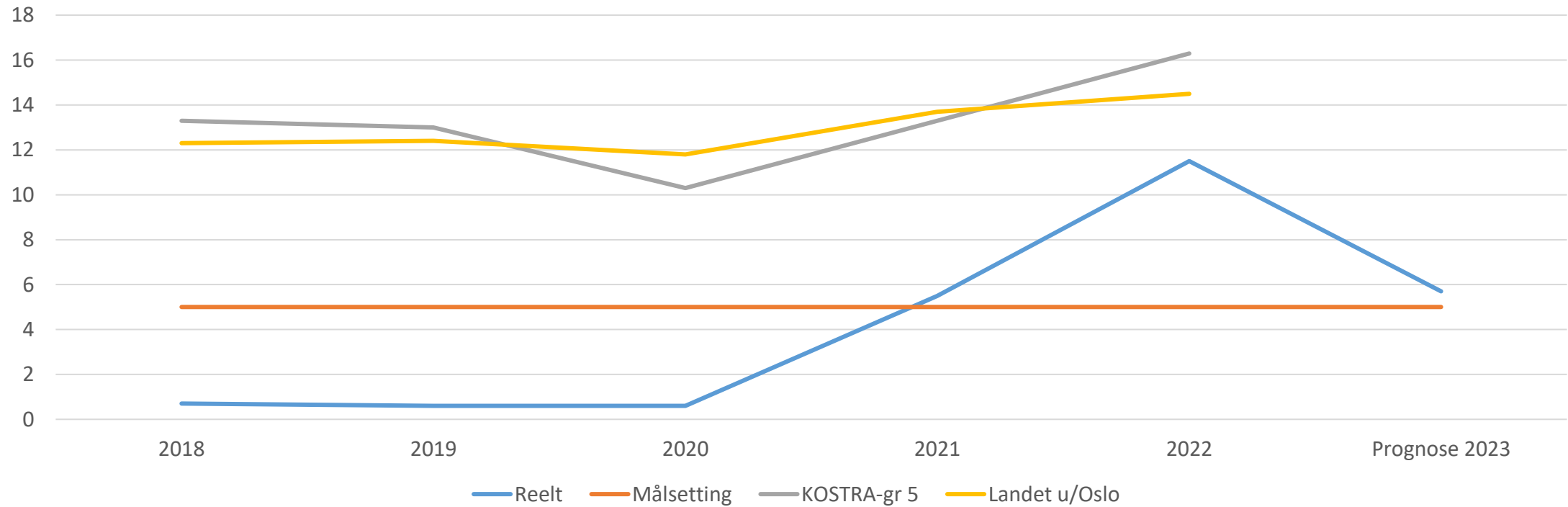
Disposisjonsfondet

Disposisjonsfondet i kroner

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter

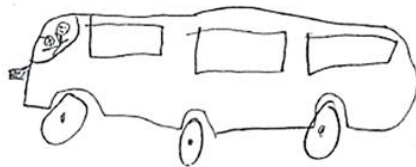
NORDLYS MENER

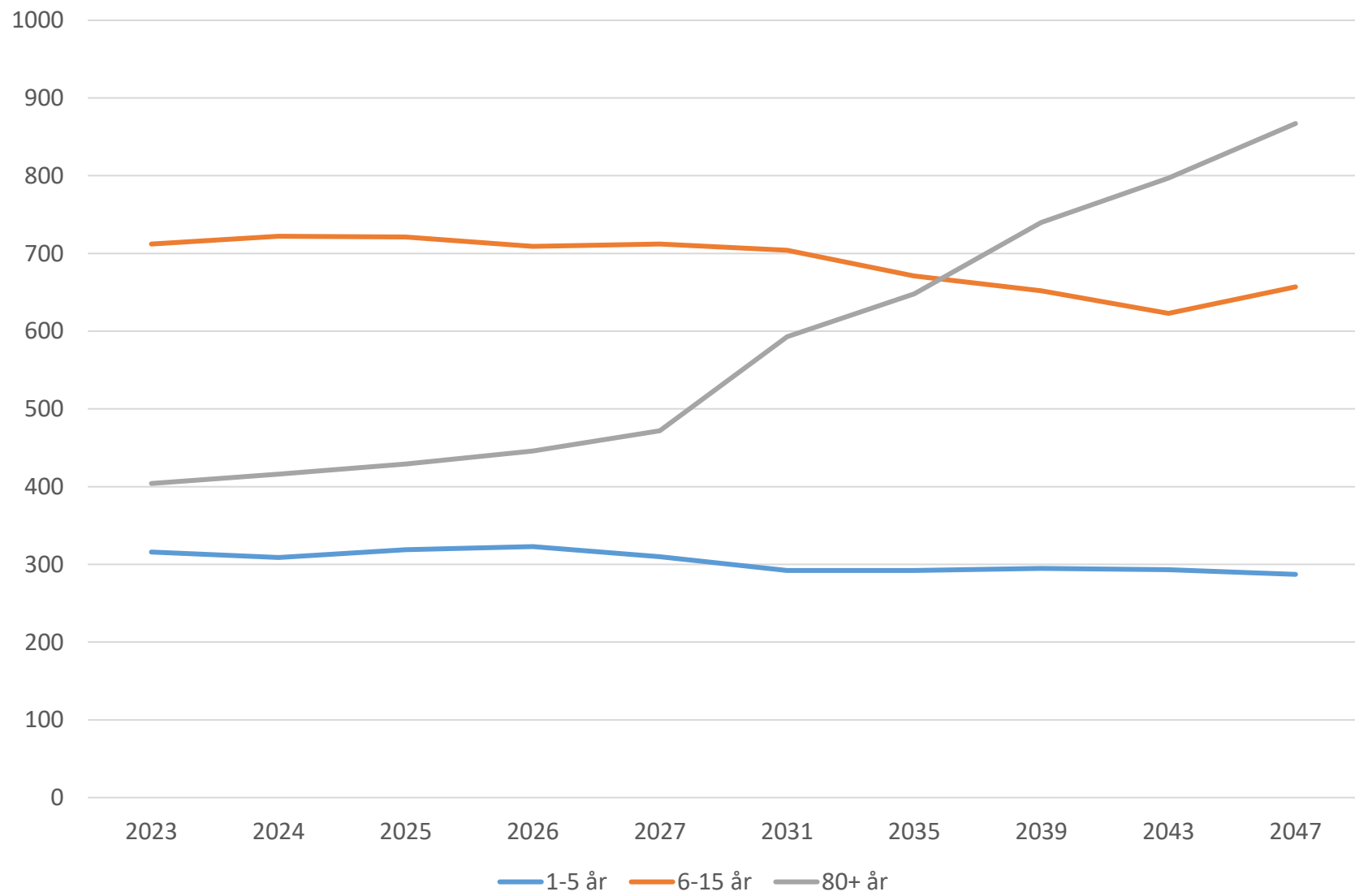

*En kommune
uten solid
disposisjonsfond
er i ordentlig
trøbbel.*

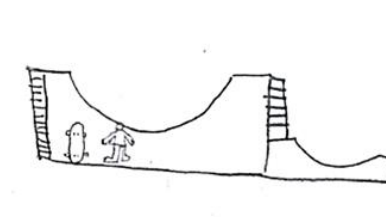
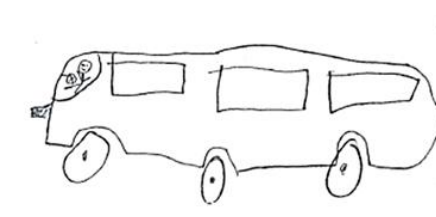
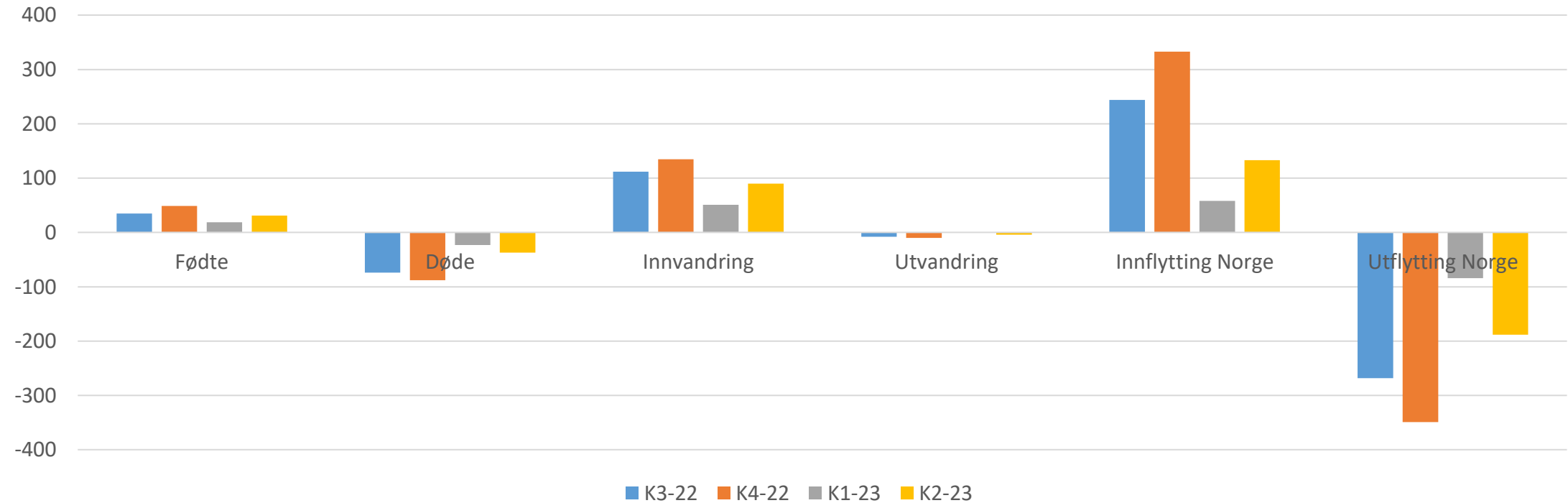
Innbyggerne våre

Befolkningsendringer

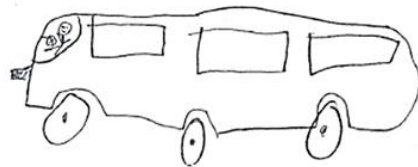

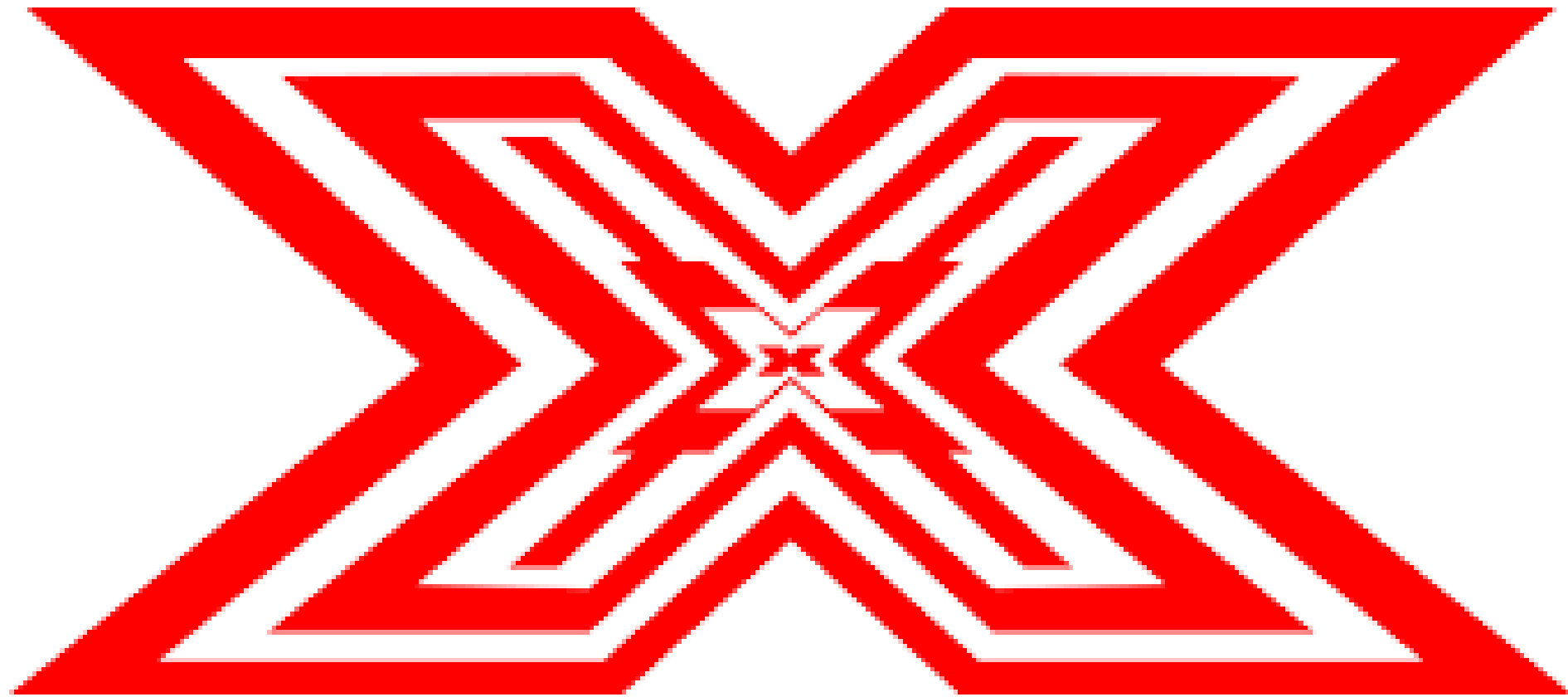
Hvem flytter?

- Kvinner flytter mer enn menn
- 20-34 åringer flytter oftest til andre kommuner
- Svært få flytter i alderen 6-17 år

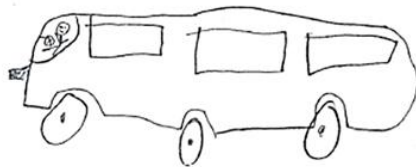
- Vi må være attraktive for:

Ferdig utdannede kvinner med barn under 6 år

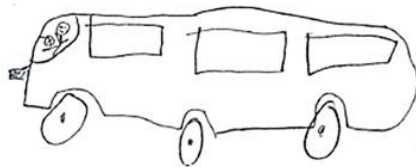

SIGNALER OG BESTILLINGER

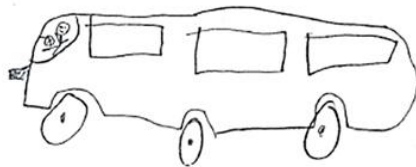

Formannskapetets signalmøte

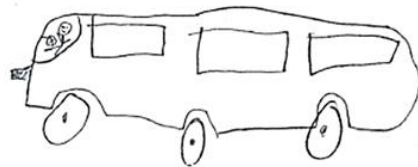
Administrasjonens signaler

- Videreføring av dagens drift vil gi netto driftsresultat på 0 %.
- For å oppnå de økonomiske måltallene må driftsnivået ned
- Vi drifter allerede svært effektivt
- Store udekkede behov ute i tjenestene

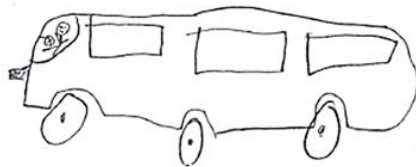

Formannskapetets signaler

- De økonomiske måltallene ønskes videreført
- Bunnfradrag eiendomsskatt er viktig
- Videreføring av tiltak opprettet ved bruk av disposisjonsfond

Kommunestyrets bestillinger

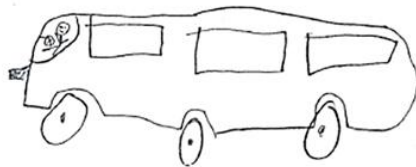
Om svømmebasseng

Nome kommunestyre takker for invitasjon til deltakelse i finansiering og eierskap i Nomebadet AS.

Kommunestyret ønsker på nåværende tidspunkt ikke å ta endelig stilling til invitasjonen.

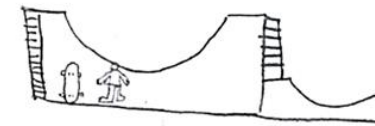
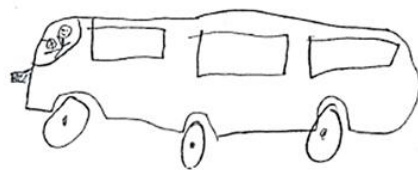
Invitasjonen vurderes på nytt i forbindelse med økonomiplan 2021-2027/budsjett 2024 når kommunedirektøren bes om:

- *Å legge fram en orienteringssak om kommunens opplæringsansvar for svømmeopplæring.*
- *Å legge fram et tiltak (i tiltakskatalogen for budsjett 2024) som innebærer 100% kommunalt eierskap og drift av konseptet Nomebadet, for å se dette opp mot mottatt invitasjon til deltakelse i Nomebadet AS.*

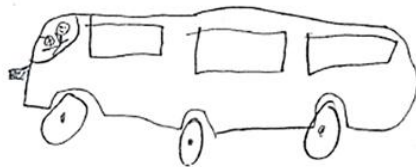

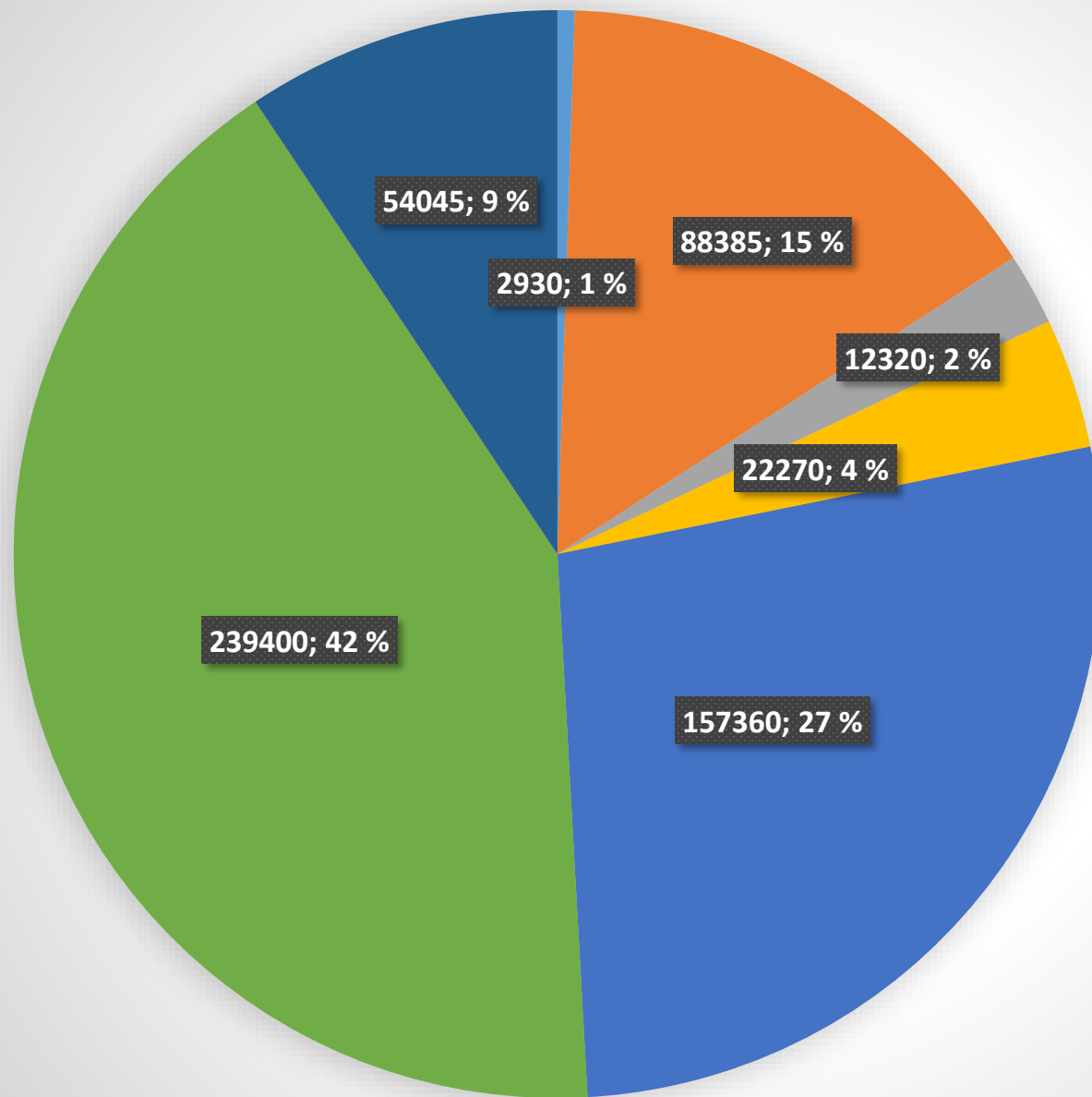
Om SFO og voksenopplæring

Utarbeide en mulighetsstudie for nye lokaler for Nome voksenopplæring og flyktningetjeneste samt SFO Holla 10-årige skole

LØSNINGSFORSLAG

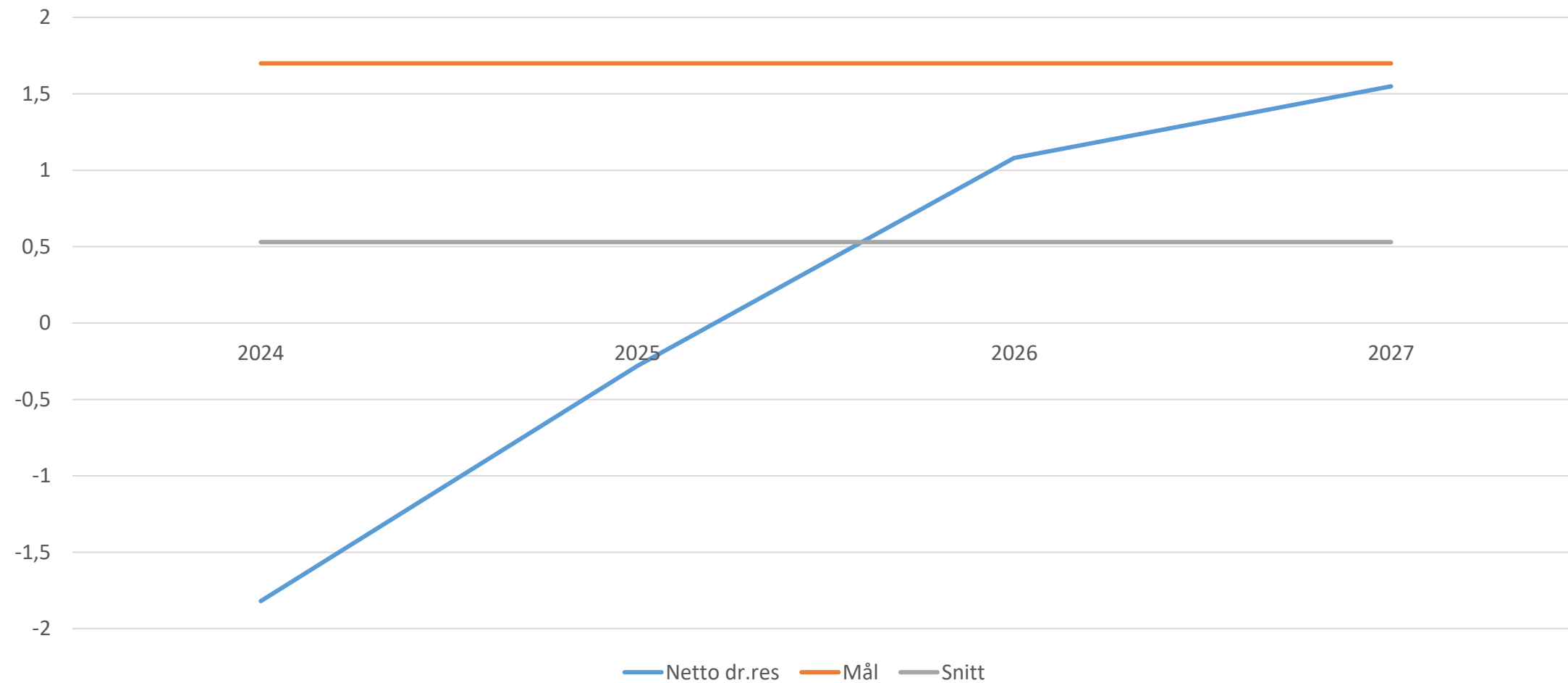

- Politikk
- Interkom. Samarbeid
- Tilskudd
- Administrasjon
- Oppvekst
- Helse og omsorg
- Samfunnsutvikling

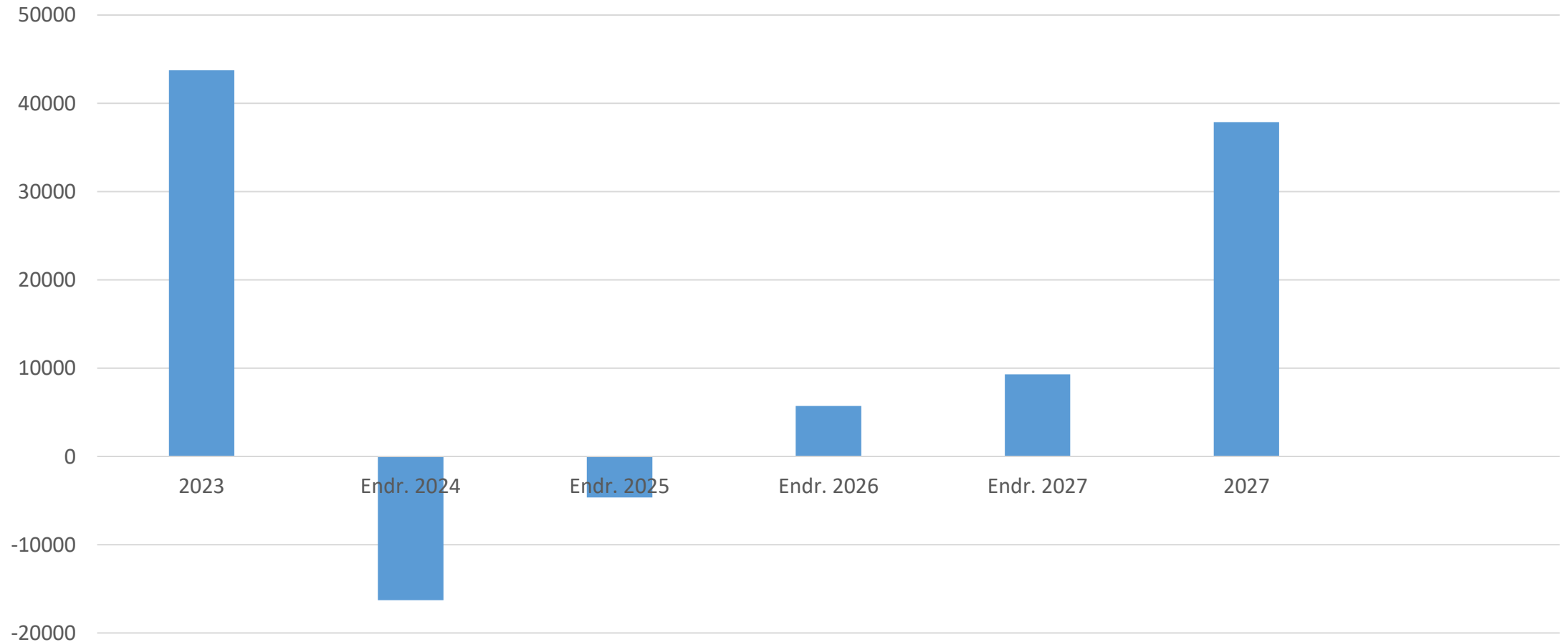
For disse midlene.....

- Følger vi opp 50 nyfødte
- Gir vi nesten 400 barn et sosialt og pedagogisk barnehagetilbud
- Gir vi ca. 700 elever undervisning
- Gir vi ca. 150 barn et SFO-tilbud
- Gir vi hjemmebaserte tjenester til ca. 450 brukere
- Gir vi institusjonstjenester til 75 brukere
- Gir vi aktivitetstilbud til ca. 250 brukere
- Har vi ingen på venteliste med psykiske lidelser eller rusproblem
- Følger vi opp 120 flyktninger
- Har vi omsorgsansvar for ca. 90 barn som har opplevd omsorgssvikt
- Gir vi sosialhjelp til nesten 200 personer
- Behandler vi nesten 100 byggesøknader
- Vedlikeholder vi 141 km veg
- Forvalter vi 65 000 m2 bygg
- Gir vi tilskudd til frivillige organisasjoner, kirken og næringslivet
- Har vi et velfungerende lokaldemokrati
- Er vi arbeidsgiver for 700 personer
- + mye, mye mer

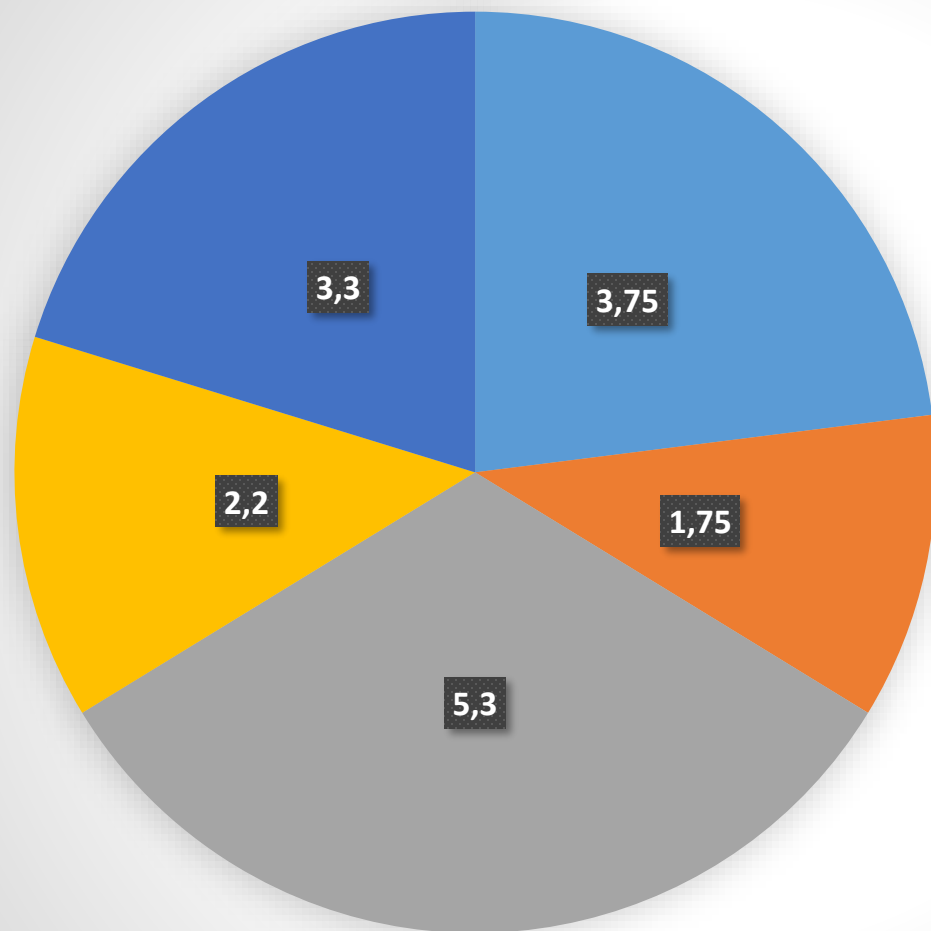
Netto driftsresultat

Utvikling for disposisjonsfondet

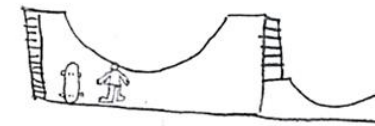
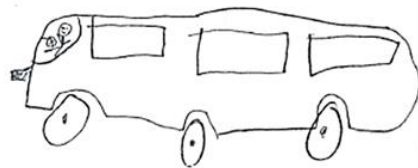

Bruk av disposisjonsfondet i 2024

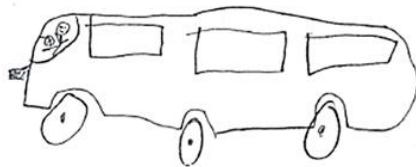

- Videreføring av 2023 vedtak
- Videreføring av faste stillinger
- Rentetopp + ubyttereduksjon
- Halvårseffekt av tiltak
- Ren saldering

Tiltakskatalogen

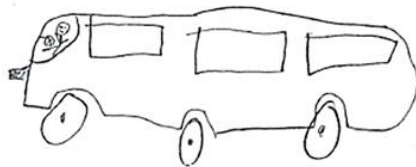
Investeringsprogram

Rammeområde	2024	2025	2026	2027
Tilskudd til andres investeringer og aksjekjøp	2 950	2 950	2 950	2 950
Administrative investeringer	5 510	4 635	4 635	4 635
Vann og avløp	15 000	15 000	15 000	15 000
Veg, bruer, gatelys og stedsutvikling	5 630	2 800	2 600	2 600
Bygg og ENØK	30 345	25 480	10 500	
Transport og lading	2 850	550	550	550
Parker og lekeplasser	3 750			
Inventar og utstyr	750	125	125	125
Brann og redning	2 855			
Selvstendige prosjekter	3 010	20 685	60 240	31 000
SUM	71 900	72 225	96 600	56 860

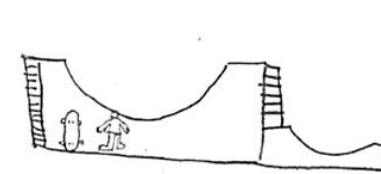
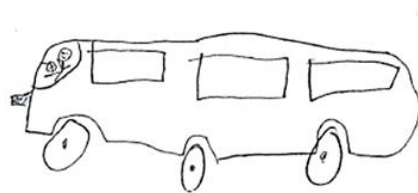
Vann og avløp

- Ny hovedplan vann og avløp utsatt fra 2023 til 2024
- Fast ramme hele perioden
- Behov for større oppgraderinger av Vrangfoss RA og Svenseid RA
 - Konkludere hva som må gjøres i 2024
 - Vil ikke kunne håndteres innenfor normal rammebevilgning
 - Vil få betydning for gebyrene framover

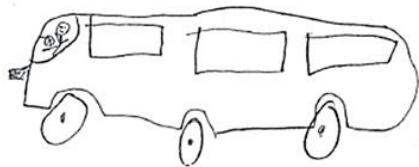
Bygg og ENØK

- Actus – nytt tak eller total renovering
- EPC – Energisparing med resultatgaranti
 - Vurdere metodens egnethet for bestemte bygninger
 - Tilbakebetalingstid på 4-12 år
 - Bør kombineres med gjennomgripende rehabilitering
- LED-belysning formålsbygg (ENØK)

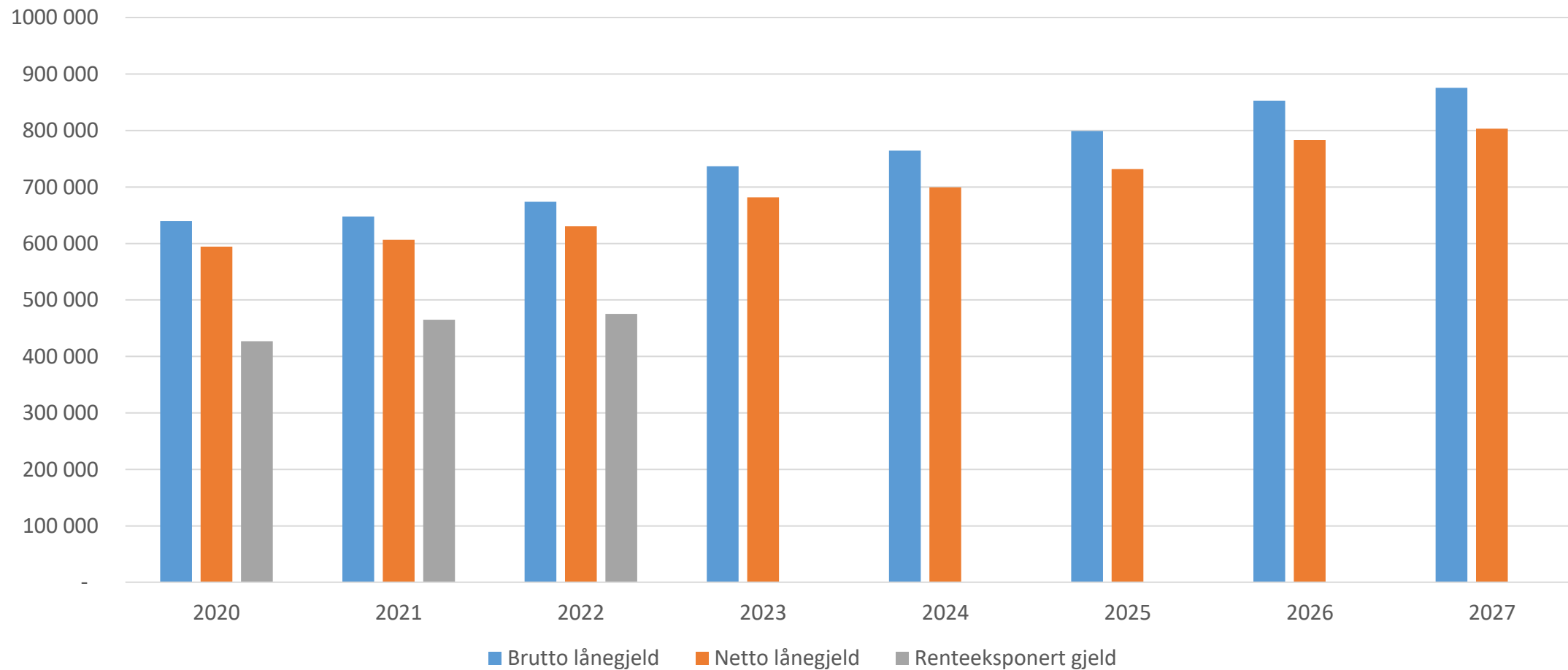

Selvstendige prosjekter

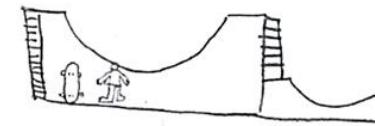
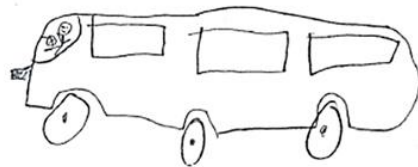
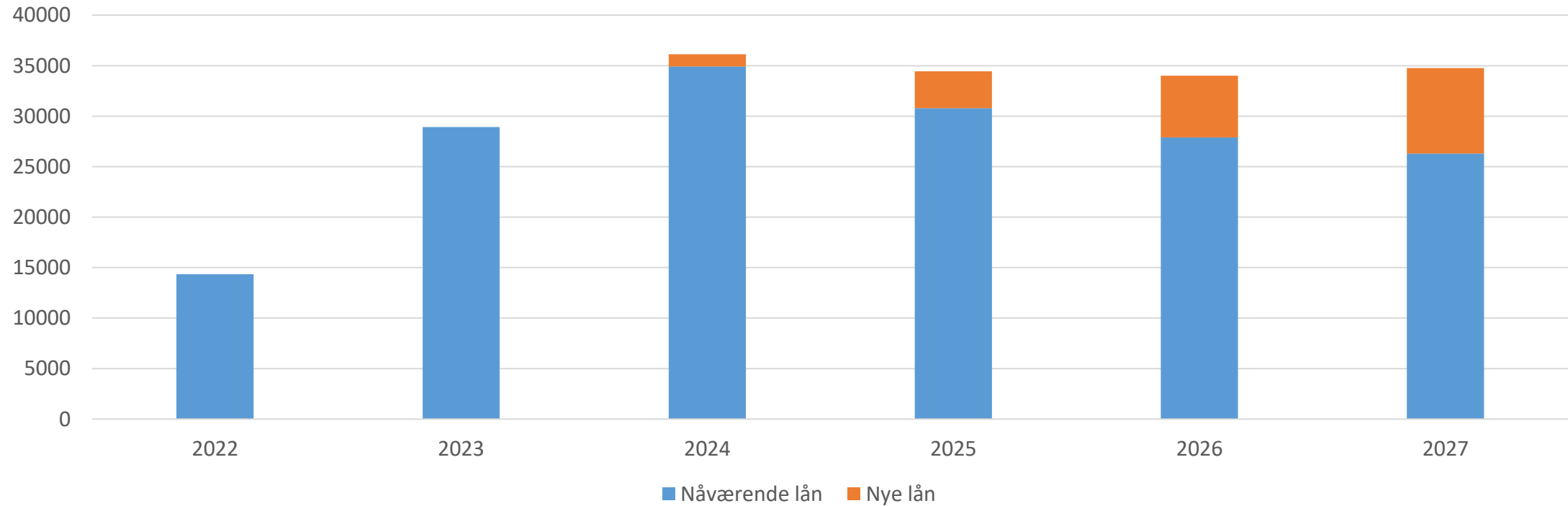
- Omsorgsboliger Bjervatun
- Holla 10-årige - SFO
- Felles base for Eiendom og SamKom

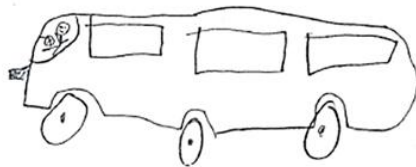
Lånegjeld

Renteutgifter

Driftstiltak

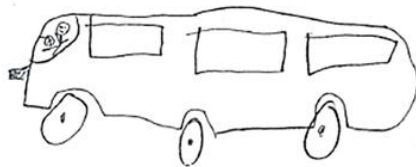
À la carte-meny

- 22 foreslåtte driftstiltak
- Innsparing på 6,9 mill. fra 2024
- Innsparing på 8 mill. fra 2025
- Innsparing på 10,8 mill. fra 2026
- Innsparing på 11,3 mill. fra 2027
- Økt utgift på 1,1 mill. fra 2024
- Økt utgift på 2,7 mill. fra 2025
- Økt utgift på 2,8 mill. fra 2026

- 22 ikke-prioriterte driftstiltak
- Innsparing på 0,8 mill. fra 2024
- Innsparing på 1,6 mill. fra 2025
- Økt utgift på 34,8 mill. fra 2024
- Økt utgift på 35,8 mill. fra 2025
- Økt utgift på 35,7 mill. fra 2026
- Øk utgift på 35,4 mill. fra 2027

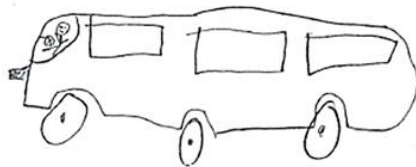
Bunnfradrag eiendomsskatt

- Bunnfradraget er en omfordelende virkning, slik at eiere av verdifulle boliger beskattes hardere enn eiere av mindre og rimeligere boliger
- 70-80 av de 322 kommunen som har eiendomsskatt har bunnfradrag
- Vi har hatt bunnfradrag på 250.000 kroner i 2022 og 2023. Bunnfradraget har vært finansiert av disposisjonsfondet
- Signalmøte: Bunnfradrag er viktig (sosial profil)
- Har ikke funnet rom for å videreføre bunnfradrag
- Tre tiltak synliggjort med ulikt nivå på bunnfradraget

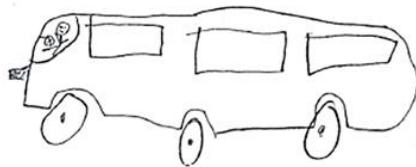
Interkommunalt samarbeid

- Interkommunalt samarbeid er nødvendig
- 15% av Nome kommunes driftsutgifter går til interkommunale tjenester
- Fordeler: fagmiljø/spisskompetanse, effektivitet, robusthet
- Ulemper: avstander, styring, tverrfaglighet
- To tiltak:
 - Se på hvordan vi har organisert oss i dag – forutsetter billigere løsning (avvikle?)
 - Deltakelse i Kongsbergregionens tjenesteutvikling og IKT-drift

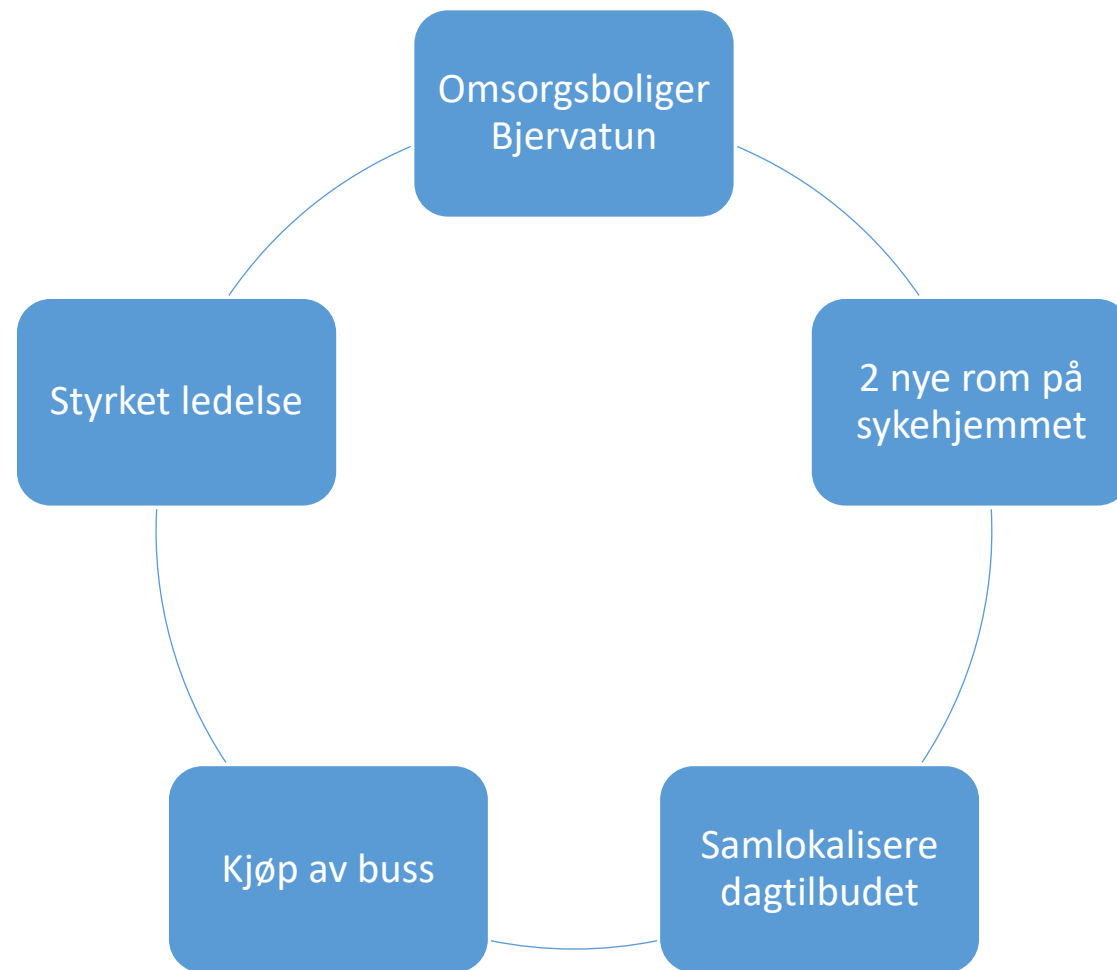

Oppvekst

- Miljøterapeuter i skolen var positivt – og er innarbeidet i driftsbudsjettet
- Finansieres ved at dette tiltaket og bevisst jobbing over tid bør redusere behovet for spesialundervisning (nytt tiltak)
- Ikke rom for å ta høyde for løpende opptak i barnehagene

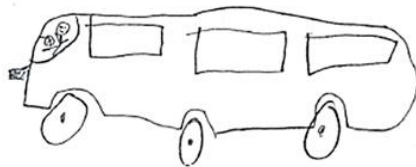

Omsorgstjenestene

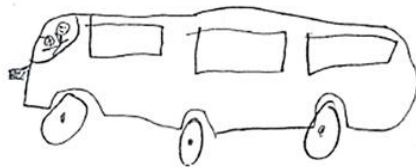
Møteplasser og frivillighet

- Avvikle (privatisere?) kafedrift
- Lunde bibliotekfilial
- Tilskudd til Telemarks Veka
- Kulturtilskudd

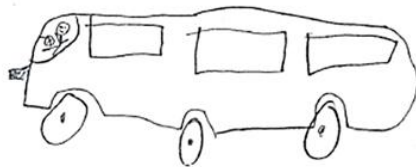
Svømmebasseng

- Drift av bassenget på Dagsrud ble tatt av økonomiplanen i fjor – med virkning fra 2026
- Invitasjon fra Nomebadet AS ble satt på vent til i år
 - Tiltaksarket ligger uforandret fra i fjor
- Fulgt opp bestilling fra kommunestyret
 - Tiltaksark for nytt kommunalt basseng
 - Orienteringssak om økonomiske konsekvenser av basseng
 - Orienteringssak om kommunens ansvar for svømmeundervisning

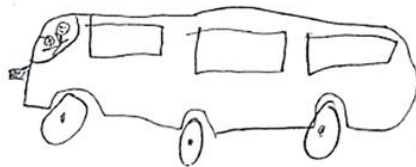
Fen

- I tråd med vedtatt strategi for Fensprosessen så er det ikke lagt opp til bruk av kommunale midler til prosessen
- Tiltak som synliggjør ressursbehov for ca. 7 millioner per år som dermed må finansieres med eksterne midler

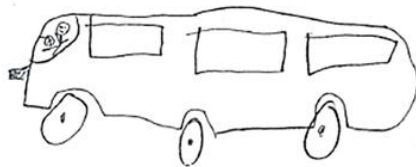
Flyktninger

- «Normalen» har vært 10 bosettinger i året
- Det er budsjettetert med normalen i 2024
- Anmodningsbrev forventes i løpet av november
- Sak i kommunestyret (desember eller februar)
- Budsjettjustering ifm. 1. tertial 2024

Gebyr og betalingssetter

- Eget vedlegg til budsjettet
- Følger statlige satser
 - Billigere barnehage og SFO (statsbudsjettet)
- Betalingssetter er i hovedsak deflator- eller KPI-justert

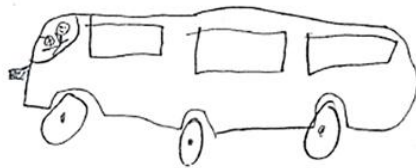

Selvkostområdene

Tjeneste	Gebyrøkning i prosent			
	2024	2025	206	2027
Vann	41,1	6,2	4,0	4,6
Avløp	18,6	3,6	3,9	4,2
Renovasjon	7,6	4,6	4,1	4,5
Slamtømming	69,3	3,3	3,6	3,4
Feiing og tilsyn	18,3	4,5	4,5	4,5
Samlet	31,8	4,4	3,9	4,2

Plan, bygg og oppmåling: Ikke realistisk med selvkost

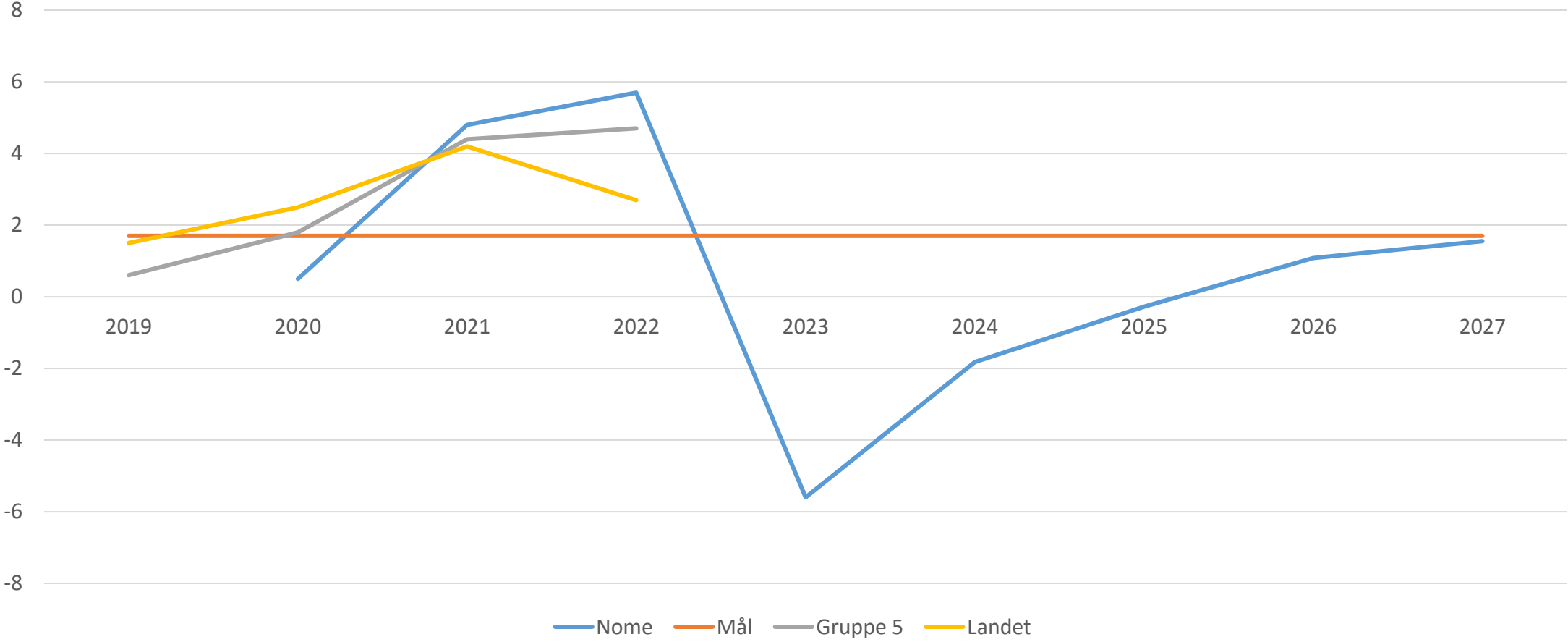
OPPSUMMERING

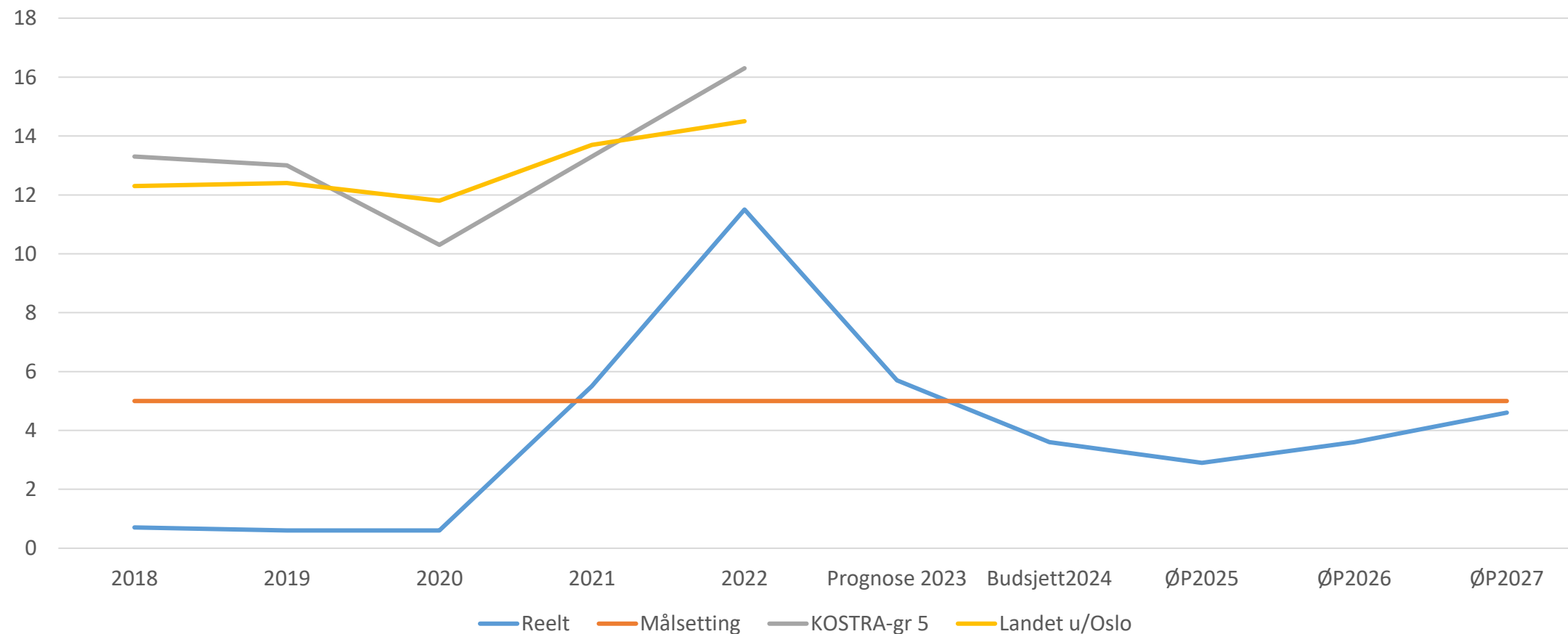
Økonomiske måltall

Dimensjon/indikator	Prognose 2023	Mål	Akseptabelt	For svakt	Budsjett 2024	Snitt ØP
Netto driftsresultat	-5,6	1,7	0,5-1,6	<0,5	-1,82	0,53
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	5,7	5,0	1-4	<1	3,6	3,7
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	87,6	80	81-86	>86	91,9	95,5
Avvik fra budsjettet	0	0,5	0,6-1,0	>1		

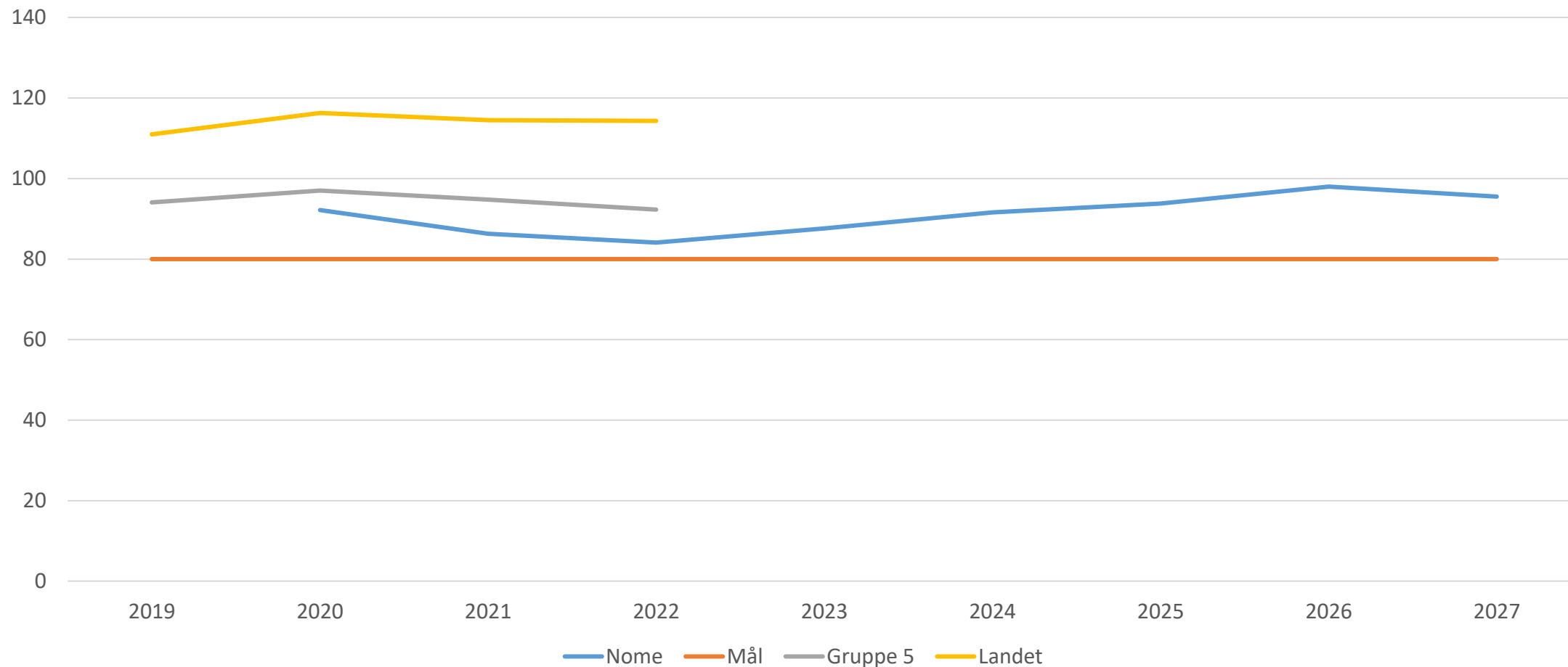
Netto driftsresultat

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter

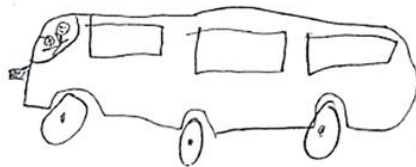

Lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekt

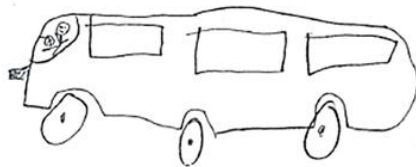
Risiko og usikkerhet

- Folketallsutviklingen
- Kommunal deflator
- Sykefravær og rekruttering
- Kraftinntekter, utbytte og strømpriser
- Beredskap
- Pensjon
- Beregningsrisiko og anbudsinnhenting
- Endring i tjenester

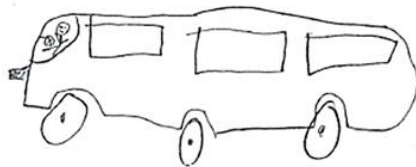
Forhold framover som vil/kan påvirke kommuneøkonomien

- Ytterligere behov for omsorgsboliger
- Økt bemanningsbehov for å betjene flere brukere
- Driftskostnader til ny bygningsmasse
- Fensfeltet
- Eventuell vindkraftutbygging

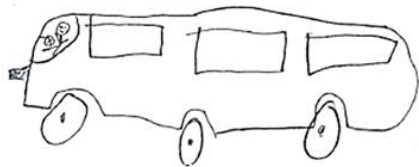

Det politiske handlingsrommet

- Ikke øke utgiftene (2,8 millioner)
 - Øke innsparingene (1,6 millioner)
 - Stoppe fondsfinansierte tiltak (vedlikehold og tilskudd) (3,75 mill)
 - Utsette investeringer ett eller flere år
-
- Disse grepene vil føre til økt kommunaløkonomisk bærekraft eller åpne for andre prioriteringer

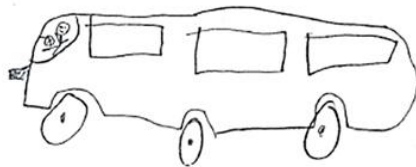

Veien videre

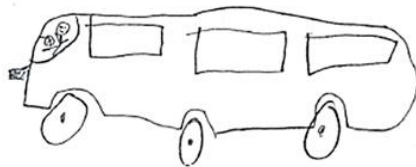
Videre prosess

- Dokumentene sendes ut til formannskapet nå
- Formannskap 14. november - dypdykk
- Råd og utvalg orienteres i uke 47
- Formannskapets innstilling vedtas 28. november
- Offentliggjøring av innstilling
- Høring
- Endelig vedtak i kommunestyret 12. desember

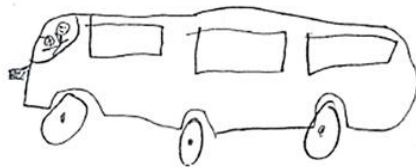
Dokumentene

- Saksframlegg med følgende vedlegg:
 - Hoveddokument, inkl. bevilgningsoversikt drift og investering
 - Tiltakskatalog
 - Gebyr- og betalingssatser
 - Kontrollutvalgets innstilling til budsjett
 - Søknad om tilskudd fra Telemarksveka
 - Søknad om tilskudd fra Ulefoss Bryggepark Drift AS
 - Budsjettinnspill fra Nome kirkelige fellesråd
 - Uttale fra Arbeidsmiljøutvalget

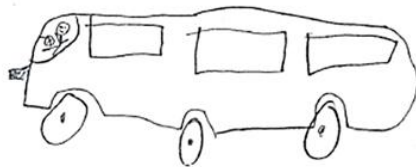
Saker til parallell behandling

- Interkommunalt samarbeid om tjenesteutvikling, digitalisering og IKT-drift med Kongsbergregionen
- Deltakelse i DigiTV – samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling
- Forstudie – Omsorgsboliger med heldøgns omsorg
- Oppsigelse av avtale med Skien kommune om ØDH
- Mulighetsstudie SFO Holla 10-årige
- Orientering om kostnader ved eierskap og drifts av kommunal svømmehall
- Kommunens opplæringsansvar for svømmeopplæring

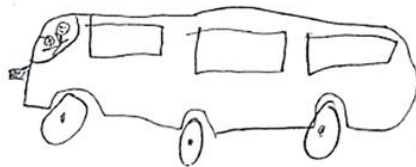
Spørsmål og svar

- Spørsmål sendes inn til økonomisjefen innen 19.11
E-post: anhj2009@nome.kommune.no
- Svar til alle sendes ut 23.11
- Utredning av større tema må fremmes som verbalforslag for utredning fram til neste budsjett

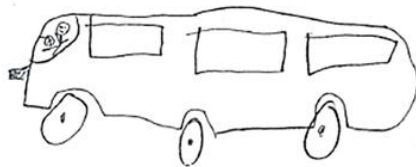
Budsjettmodell for partiene

- Partiene får budsjettmodell for simulering av tiltak
- Sendes ut på e-post senest 15.11
- Bruk denne til å simulere endringer
- Sendes til økonomisjef (kvalitetssjekk og sluttprodukt)
- Endringsforslag må legges som tekst i tiltakskatalogen

Behandling av budsjettforslag

- Ved den endelige avstemmingen skal det stemmes over forslaget til økonomiplan og årsbudsjett samlet
- Hvis det er fremmet flere alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemming, skal det deretter stemmes over bare de to forslagene som fikk flest stemmer ved første gangs avstemming.

vern barn
for
risikerer
ger

mmunens
men

ØKONOMI | STYRING+

– Stol aldri på kommunedirektøren

Vi er her for å hjelpe dere
Lykke til

